

Definisjonen av mobbing i Elevundersøkelsen 2008

Elevundersøkelsen ble besvart av ca 320 000 elever våren 2008. Dette er 56 prosent av samtlige elever på 5. trinn til og med VKII/Vg3. Svarprosenten er høyest på de obligatoriske trinnene: 7. trinn, 10. trinn og Vg1.

Det svært høye antallet elevsvar bidrar til at feilmarginene i Elevundersøkelsen er lave. Feilmarginen er ved 95 prosent sikkerhet nesten fraværende. Den høyeste feilmarginen er på 9. trinn. Der er den 0,44 prosent. Total feilmargin for alle elevsvar er 0,1 prosent. Representativiteten i datagrunnlaget er godt både med hensyn til trinn, fylke, utdanningsprogram og kjønn.

I Elevundersøkelsen får elevene presentert følgende definisjon av begrepet mobbing: **Med mobbing mener vi gjentatt negativ eller "ondsinnnet" atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vansker for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing.** Denne definisjonen er innholdsmessig lik definisjonen av mobbing som benyttes av Senter for atferdsforskning.

Resultatene fra våren 2008 er som følger: (først absolutte tall, deretter andel/prosent)

Spørsmål 1:

	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken
Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?	239582	48393	10162	5948	10924

	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken
Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?	76,06 %	15,36 %	3,23 %	1,89 %	3,47 %

Spørsmål 2:

Blir du mobbet av...	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken
elever i gruppa/klassen?	251490	41171	7470	4831	8292
andre elever på skolen?	252754	40311	8091	4214	7249
en eller flere lærere?	277702	19438	5034	2608	7310
andre voksne på skolen?	290270	10238	3202	1580	6278

Blir du mobbet av...	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken
elever i gruppa/klassen?	80,28 %	13,14 %	2,38 %	1,54 %	2,65 %
andre elever på skolen?	80,85 %	12,89 %	2,59 %	1,35 %	2,32 %

Blir du mobbet av...	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken
en eller flere lærere?	88,98 %	6,23 %	1,61 %	0,84 %	2,34 %
andre voksne på skolen?	93,16 %	3,29 %	1,03 %	0,51 %	2,01 %

Spørsmål 3:

	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken
Har du selv vært med på å mobbe en eller flere elever på skolen de siste månedene?	242588	55832	6825	2679	5737

	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken
Har du selv vært med på å mobbe en eller flere elever på skolen de siste månedene?	77,34 %	17,80 %	2,18 %	0,85 %	1,83 %

Spørsmål 4

	Svært ofte eller alltid	Ofte	Av og til	Sjelden	Aldri
Pleier elevene å si fra til lærerne hvis noen blir mobbet?	56989	67064	83950	64494	37383

	Svært ofte eller alltid	Ofte	Av og til	Sjelden	Aldri
Pleier elevene å si fra til lærerne hvis noen blir mobbet?	18,39 %	21,64 %	27,09 %	20,81 %	12,06 %

Det skal være nulltoleranse for mobbing i skolen. Elevundersøkelsen inneholder fire spørsmål om mobbing, og et av dem er formulert slik: Blir du mobbet av en eller flere lærere?

For å tolke resultatene er det viktig å være klar over definisjonen av mobbing i elevspørreskjemaet.

I tillegg er det viktig å være klar over "kuttpunktet" for hvor ofte atferden må finne sted før en definerer det som mobbing. Tre av spørsmålene om mobbing, deriblant spørsmålet om eleven opplever å bli mobbet av en eller flere lærere, har følgende fem svaralternativ: ikke i det hele tatt, en sjelden gang, 2 eller 3 ganger i måneden, omtrent 1 gang i uken, flere ganger i uken. I internasjonal forskning settes kuttpunktet til "omtrent 1 gang i uken eller oftere" eller til "2-3 ganger i måneden eller oftere".

I en rekke artikler i media den siste tiden hevdes det at 10 prosent av elevene opplever å bli mobbet av lærere. Dette tallet forutsetter at kuttpunktet for hva som regnes som mobbing settes til "en sjelden gang eller oftere". Utdanningsdirektoratet har presisert at kuttpunktet faglig vurdert skal settes til "2 eller 3 ganger i måneden eller oftere".

Ved å anvende direktoratets anbefalte kuttpunkt "2 eller 3 ganger i måneden eller oftere", vil antallet elever i Elevundersøkelsen som rapporterer at de mobbes av en eller flere lærere være 14 952, altså til mindre enn 5 prosent. Det er fortsatt 14 952 for mange. Dette tallet er imidlertid mer i samsvar med definisjonen av mobbing som poengterer at mobbing er "*gjentatt* negativ eller "*ondsinnnet*" atferd". Hva de 19 438 elevene som krysser av på alternativet "en sjelden gang" mener, må diskuteres og avklares lokalt.

Elevundersøkelsen ble revidert før oppstart 15. januar 2007. I revisjonsprosessen kom det innspill fra en rekke interesseorganisasjoner. Innspillene ble kvalitetssikret av ekstern forsker, og det ble gjennomført piloteringer. Ekstern forsker har med andre ord gjennomført en samfunnsvitenskaplig kvalitetssikring av Elevundersøkelsen. Elevundersøkelsens validitet og reliabilitet ble ivaretatt.

Utdanningsdirektoratet arbeider kontinuerlig med å videreutvikle Elevundersøkelsen. Til årets nasjonale analyse av Elevundersøkelsen ble det utviklet en rekke nye indikatorer. Disse er etablert med utgangspunkt i spørsmål som allerede finnes i undersøkelsen. I løpet av skoleåret er det planlagt å utvikle flere indikatorer, denne gangen også ved å legge til et lite antall nye spørsmål i undersøkelsen.

Skolenes arbeid med å forbedre elevenes læringsmiljø tar aldri slutt. Elevundersøkelsen kan ha stor nytteverdi på skolenivå, men en viktig forutsetning er at skoleledere prioriterer å involvere elever, lærere og foreldre i tolkningen av tallene. En slik involvering gir eierskap til utfordringene skolen står overfor, og er et meget godt utgangspunkt for å iverksette og følge opp målrettede tiltak for å bedre elevenes læringsmiljø.